

Niogsfyrgetyvende Møde.

Maadagen den 16de Januar Kl. 1½.

Protokollen for forrige Møde blev oplæst og vedtagen.

Formanden: Siden forrige Møde er der paa de Herrers Pladser blevet omdelt Vindringsforslag til 3die Behandling af Forslag til Lov, sigtende til at fremme Lehn, Stamhuses og Fideikommissgodseres Overgang til Selveiendom m. m.

Efter Dagsordenen foretoges: Første Behandling af Forslag til Lov om Ophævelse af Retten til Vortforpægtning af Fæstegaarde.

(Lovforslaget findes i Tillæg C. Sp. 227; 3die Behandling i Folkethinget i dettes Tidende Sp. 2566 ff.)

Sagenfattes under Forhandling.

Indenrigsministeren: Det vil være det ærede Thing bekendt, at Lovforslaget, som det her foreligger, mødte en bestemt Modstand fra min Side i det andet Thing, ikke blot af Hensyn til den noget behynderlige Maade, hvorpaa det fremkom, men ogsaa af Hensyn til, at det efter min Mening gaaer videre, end det af politiske Hensyn er nødvendigt, og ganske vist videre, end Hensigten var med det Forslag, som oprindeligt forelaa fra Regjeringens Haand. Jeg vil altsaa ikke kunne støtte eller anbefale Lovforslaget, som det her foreligger, men da de Herrer ville have i Erindring, at det er en Omændring af et af Regjeringen stillet Forslag, finder jeg mig foranlediget til blot med et Par Ord at udtale mig om dette af Regjeringen stillede Forslag. Det har nu i over 100 Aar været en Opgave ikke blot for den absolute, men ogsaa for den konstitutionelle Stat at bringe dette Fæstespørgsmaal over i

16de Januar.

et andet Spor end det, hvori det er os overleveret fra en tidligere Tid, og det er en allerede længst anerkjendt Sætning, at det Spor, hvori det skulde bringes over, er det, at forandre Fæsteforholdet til et Selveiendoms- eller Arvefæsteforhold, væsentlig for de Familier, som sidde paa Eiendommene. Jeg betragter dette som en historisk Kjendsgjerning, hvorom der ikke kan tvivles, og jeg skal ikke paa nogen Maade indlade mig paa de politiske Hensyn, som for 100 Aar tilbage maatte have bestemt den daværende Regjering til at komme ind paa dette Spor, ligesaa lidt som paa, hvad der senere kan have foranlediget til at vedblive dermed; jeg skal kun bemærke, at det forekommer mig indlysende, at efterat vi have faaet en fri Forsætning, trænger Spørgsmaalet om dette Forholds Oplosning sig frem med endnu større Stykke end tidligere. De Bete, der have været fulgte for at naa dette Maal, have været forskjellige, men de have dog bestandig indeholdt to Bestanddele, hvorefter man snart har lagt mere Vægt paa den ene, snart paa den anden, idet man har søgt at naa sit Maal uden umiddelbar Tvang, dels ved Opmuntring til Godseierne, dels ved Udvikling af Fæstevæsenet. Det vilde ikke være vanstelligt at paavise begge disse Bete ogsaa i den tidligere Lovgivning, men de træde navnlig absolut klart frem i den sidste Lovgivning, vi have om dette Forhold, nemlig Loven af 19de Februar 1861, hvor man efter min Overbevisning paa den ene Side har stillet sig ret liberalt ligeoverfor Godseierne, men paa den anden Side ogsaa i ikke liden Grad har udviklet Fæstevæsenet til Fordel for Fæstebønderne. Naar der nu var nogen Sandsynlighed for, at det vilde føre til den ønskelige Løsning i en nær Fremtid, tror jeg, at alle Parter vare bedst tjente med, at man overhovedet slet ikke rørte ved dette Spørgsmaal (Hør, hør!) Ja, jeg vilde ønske, at det var den almindelige Tanke og den almindelige Overbevisning, thi det er min Overbevisning, at det vilde løses bedst og hensigtsmæssigst for begge Parter, naar